

Predikan 18 mars 2018 Västerortskyrkan årshögtid

Evangeliet enligt Lukas kapitel 1, vers 26 - 38

I den sjätte månaden blev ängeln Gabriel sänd från Gud till en ung flicka i staden Nasaret i Galileen. Hon hade trolovats med en man av Davids släkt som hette Josef, och hennes namn var Maria. Ängeln kom in till henne och sade: "Var hälsad, du högt benådade! Herren är med dig." Hon blev förskräckt över hans ord och undrade vad denna hälsning skulle betyda. Då sade ängeln till henne: "Var inte rädd, Maria, du har funnit nåd hos Gud. Du skall bli havande och föda en son, och du skall ge honom namnet Jesus. Han skall bli stor och kallas den Högstes son. Herren Gud skall ge honom hans fader Davids tron, och han skall härskas över Jakobs hus för evigt, och hans välde skall aldrig ta slut." Maria sade till ängeln: "Hur skall detta ske? Jag har ju aldrig haft någon man." Men ängeln svarade henne: "Helig ande skall komma över dig, och den Högstes kraft skall vila över dig. Därför skall barnet kallas heligt och Guds son. Elisabet, din släkting, väntar också en son, nu på sin alderdom. Hon som sades vara ofruktsam är nu i sjätte månaden. Ty ingenting är omöjligt för Gud." Maria sade: "Jag är Herrens tjänarinna. Må det ske med mig som du har sagt." Och ängeln lämnade henne.

Jag tror nog att en fras på slutet av texten kan ha blivit bortredigerad. Det känns faktiskt som om det fattas en rad för tydlighetens och trovärdighetens skull. Var det ändå inte så att Maria egentligen sa: *Jag är Herrens tjänarinna, må det ske med mig som du har sagt, MEN KAN DU GÅ NU. Och ängeln lämnade henne.*

Hur som helst måste ha varit en oerhörd lättnad då ängeln lämnade henne. Kvar var hon med frågorna: Vad var det som hände och varför och vad ska jag göra av detta?

Jag tänker: Hur ska en människa orka leva med Guds mäktiga verk? Hur ska en människa kunna leva ett mer eller mindre vanligt liv om det dessutom så starkt präglas av Guds mäktiga verk?

Utsagorna om denna unga flicka har sedan det där mötet skedde, hur det nu än skedde, varit många. Förväntningar, efterkonstruktioner, dogmer... Långt fler än någon människa tål och klarar av.

Någonstans längs vägen upphörde Maria att vara den unga flickan/kvinnan som blev gravid alldeles för tidigt och övergick till att vara den som kyrkan gjorde henne till; gudomligförklarad, kultförklarad, hyllad osv.

Om detta att drabbas av Guds mäktiga verk innebär att en tappar fotfästet i det som egentligen och dagligen är ens liv... då får det nog vara.

Jag minns när jag en gång skulle ha en barnvälsignelse i Missionskyrkan i Uppsala. Den lilla flickan skrek hejdlöst i mammans famn och församlingen började skruva på sig i bänkarna och jag bläddrade och gjorde snabba teologiska och liturgiska bedömningar om vad som verkligen behövde vara med i akten, som började bli ohållbar. När jag så tog den lilla flickan i min famn så tystnade hon tvärt och det blev knappnålstyst i kyrkan. Vi brukade säga att när det verkligen blev på riktigt och laddat så blev det så tyst att vi kunde höra en knappnål falla till marken till skillnad från i andra frikyrkor där ljudnivån ökade markant när det blev på riktigt och laddat. Som sagt det blev knappnålstyst och jag som nyss hade talat starkt, på gränsen till skrik, tog ner rösten och la min hand på flickans panna och läste de gamla orden *Herren välsigne dig, Lovisa, och bevare dig...*

I den i stunden nya och magiska tystnaden lämnade jag sedan tillbaka flickan till mamman och då började hon skrika igen, flickan alltså. Jag fortsatte sortera i texterna och kom till slut i mål och hälsade artigt på mamman och pappan och syskonen, allt medan flickan skrek, och till sist klappade jag den lilla skrikande flickan på huvudet och hon slutade tvärt skrika och fäste sin blick på mig.

Efter gudstjänsten kom Brigitta, ensamstående sjuksköterska i 75-80-årsåldern, fram till mig och sa att det var en Guds gåva jag hade fått i mina händer. Jag minns att jag mycket uppriktigt och kanske också lite vanvördigt svarade ”Jag vill inte kunna det där, jag får hugga av mig händerna”

Om detta att drabbas av Guds mäktiga verk innebär att en tappar fotfästet i det som egentligen och dagligen är ens liv... då får det nog vara.

Marie bebådelsedag rymmer ofantligt mycket. Jag som alltid har haft svårt för och som sedan många, många, år bekant att jag inte tror på Jungfrufödseln, riskerar att hamna just i den kontroversen, vilket kan vara angeläget ibland och ibland inte.

Sedan denna berättelse och framförallt genom kyrkans hantering av berättelsen och av Maria, har en kropps- och sexualfientlighet fått orimligt stort utrymme.

Så till den grad att man i katolska kyrkan och också i andra kyrkor har skaffat sig några dogmer och lärosatser som så att säga förstärker Marias helighet och renhet och då givetvis på bekostnad av kroppslighet och sexualitet.

Till exempel *Semper Virgo* (ständig jungfru). I traditionen slogs det fast att Maria fick inga barn alls med Josef. Hon skulle vara en evig jungfru. Hur de syskon till Jesus som evangelierna berättar om blev till förtäljer inte den historien.

Och sen har vi *Immaculata Conceptio* (obefläckad födelse) detta att Maria var syndfri från födelsen. Inte att hon också var resultatet av en jungfrufödsel, nej hennes föräldrar hade fått ligga med varandra. Men obefläckad födelse i den meningen att hon, Maria, aldrig syndade, inte en gång från den dag hon föddes till en dag hon dog. Detta i syfte att framställa henne som rakt igenom ren.

Visst blir det märkligt och nästan lite fänigt, detta sagt i stor respekt för världens största kyrka... men ändå.

I min förberedelse för denna predikan har jag inte velat fastna i den här frågan som jag nu har uppehållit mig vid en stund och jag vet, det kan vara viktigt för oss att det verkligen var en jungfrufödsel, och det kan vara totalt oviktigt för oss och det kan givetvis vara viktigt att Maria och Josef låg med varandra, det är ju vackert och särskilt då ett barn blir till.

Men vi kanske inte behöver göra varje fråga till en fråga för eller emot. Jag kanske inte behöver göra varje fråga till en fråga för eller emot.

Per Harling som skrivit många fantastiska psalmer formulerar sig så här:

*Maria, Maria Du kvinna av fattig jord
Maria, Maria Du mamma till Herrens ord
Fastän ängslig och rädd Var din tro att bli ledd.
Fast ett barn i ditt hjärta var du ändå beredd,
Beredd med din kropp Ta emot vad Gud sått
Och i hemlighet bära på framtidens hopp
Du tvekade ej Fastän smärtan sa nej.
Att blöda för honom Som sen blödde för dig
Fastän liten, så stor, I dig finns varje mor
Som ständigt ger nytt liv I en värld full av hot
Maria, Maria Du kvinna av fattig jord
Maria, Maria Du mamma till Herrens ord*

Det är inte alla förunnat att orka leva med Guds mäktiga verk. De flesta av oss har fullt upp att leva med den vardag som är vår. Vi har fullt upp att hantera det vanliga och ovanliga som sker i våra liv.

Möjligen var Maria en sådan människa som förmådde leva med Guds mäktiga verk, eller så lämnades människan Maria längs vägen och ersattes av den teologiska tolkningen av Herrens moder.

Hursomhelst så får vi kanske en fingervisning då det är så att Maria inte nämns en enda gång i Lukasevangeliet efter den inledande berättelsen med bebådelsen, födelsen... det som står i Lukas första och andra kapitel. Hon är inte omnämnd så särskilt ofta i de övriga evangelierna heller.

Ett klassiskt ord som kanske kännetecknar Maria mer än något annat är orden från Lukas andra kapitel och nittonde vers, när allt detta med bebådelsen har hänt står det ”Maria tog allt detta till sitt hjärta och begrundade det”.

Kanske är det enda sättet att orka leva med Guds mäktiga verk, att *ta det till sitt hjärta och begrunda det*. Inte göra någon större affär av det, utan bara leva med det. Detta är givetvis inte alla förunnat men vissa, kanske Maria. Inte hon som lämnades längs vägen och sedermera blev teologi och slagträd, dyrkan och stridigheter... utan den Maria som vi hann lära känna lite grann, den sanna Maria, hon kanske var en av dessa kvinnor som förmådde leva med Guds mäktiga verk.

Min mamma drabbades av giftstruma när hon var lite drygt 30 år. Detta var i början av 1960-talet. Vid ett av otaliga läkarbesök före sommaren sa läkaren *Nu låter vi sommaren gå och sedan får fru Zettergren bestämma sig om det ska bli operation eller inte*. En operation då hade lite olika möjligheter, men generellt var det 50/50 att det skulle gå bra eller dåligt och om det gick dåligt så var risken överhängande att hon skulle dö.

På sommaren var vi med på någon av alla dessa otaliga och ganska tråkiga konferenser där pappa var predikant.

Vid ett tillfälle var det en sån där förbönsstund, ett eftermöte, och det var flera som ville be för mamma. I sin tydlighet och rättframhet så sa hon att hon inte trodde på sånt men då sa pappa och de andra pastorerna att de trodde åt henne också. De bad att mamma skulle bli frisk och så var det inget mer med det.

När hon sedan kom tillbaka till sjukhuset efter sommaren och träffade sin läkare för att gå vidare med frågan om operation eller inte så togs det nya röntgenbilder och när läkaren tittade på dessa sa han: *Ja, fru Zettergren, jag förstår inte varför men nu är det så att det finns ingen giftstruma kvar*. Då svarade mamma; *Nä men det förstår jag, jag fick förbön och Gud gjorde tydligen ett under*. Läkaren tittade upp och sa, men så bra då. Huvudsaken är ju att du är frisk.

Detta berättade mamma så gott som aldrig för någon. De gånger som jag ville berätta om det frågade jag henne alltid om lov. Oftast sa hon Ja men några gånger var hon tveksam. Det var som att hon hade tagit allt detta till sitt hjärta och begrundat det, det var som om hon hade hittat ett sätt att hårbärgera Guds mäktiga verk just genom att inte prata sönder dom.

Det är inte alla förunnat att orka leva med Guds mäktiga verk. De flesta av oss har fullt upp att leva med den vardag som är vår. Vi har fullt upp att hantera det vanliga och ovanliga som sker i våra liv. Och det mina vänner det är nog.

Amen

Vi sjunger Psalm 205 ”Vila i din väntan”